

Lausunto

05.06.2026

Asia: VN/35317/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulosottokaaren muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

1. Esitys varojen kohdentamisesta saatavan osille

Lausuntonne yleisesti varojen kohdentamista saatavan osille koskevista muutosehdotuksista.

Kuluttajaliitto ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta antaa oikeusministeriölle kirjallinen lausunto otsikkoasiasta. Kuluttajaliitto esittää kohteliaimmin seuraavat huomiot:

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi ulosottokaarta väliaikaisesti neljä vuotta voimassa olevalla lailla siten, että ulosmittauksesta kertyvät varat kohdennetaan ensin velan pääomalle ja sopimuskorolle ja vasta näiden jälkeen viivästyskoroille. Muutoksella tavoitellaan ylivelkaantuneiden ulosottovelallisten aseman helpottamista sekä menettelyn vaikutusten tarkempaa arviointia. Kohdennusjärjestys tulisi sovellettavaksi kuluttajaluottosaataviin, joita koskeva ulosottooperuste on annettu 1.1.2024 jälkeen. Lisäksi edellytettäisiin, että velallinen on lyhentänyt saatavaa toistuvaistulostaan vähintään vuoden ja että lyhennykset ovat kohdistuneet tuona aikana vain saatavan korolle. Muut ulosottooperinnässä olevat saatavat sekä kuluttajaluotot, jotka eivät täytä menettelyn kriteerejä tai joita koskeva ulosottooperuste on annettu ennen vuotta 2024, jäisivät menettelyn ulkopuolelle.

Kuluttajaliitto pitää esityksen tavoitteita kannatettavina. Kuluttajaliitto on jo aiemmassa lausuntotyössään kannattanut maksujen määräytymisjärjestyksen muuttamista siten, että ulosotossa kertyneet varat kohdennettaisiin ensin pääomalle, sitten korolle ja viimeksi kuluille. Tämä mahdollistaisi velallisen näkökulmasta nopeamman suoriutumisen velasta. Erityisen kohtuuttomina on koettu tilanteet, joissa tehdyt maksut lyhentävät pääosin vain kuluja ja korkoa, jolloin velasta vapautuminen venyy kohtuuttoman pitkäksi. Ulosoton perimmäisenä tarkoituksena on oltava velallisen rehabilitoiminen, ei maksimaalisen viivästyskorkotulon tuottaminen velkojille.

Kuluttajaliitto arvioi kuitenkin, että esitysluonnoksen perusteella ehdotettujen muutosten vaikutukset velallisen asemaan voivat jäädä käytännössä rajallisiksi. Käänteisen kohdentamisen

vaikutus velan maksuaikaan kasvaa pääoman suuruuden mukaan, mutta esitysluonnoksen laskennallisten arvioiden perusteella maksuajat eivät tällöinkään ole erityisen lyhyitä. Lisäksi muutosehdotus on rajattu koskemaan vain kuluttajaluottoja. Kuten esitysluonnoksessa todetaan, ulosottovelallisilla on kuluttajaluottojen lisäksi useimmiten perinnässä myös muita saatavia, joihin uusi kohdentamisjärjestys ei ulotu. Kuluttajaliitto arvioi, että muutosehdotukset eivät merkittävästi helpottaisi ylivelkaantuneen asemaa ulosotossa eivätkä myöskään yksin ratkaisisi hallitusohjelmaan kirjattua tavoitetta ehkäistä ylivelkaantumista. Muutosehdotusten vaikutuksia ei esimerkiksi voi verrata yksityishenkilön velkajärjestelyn vaikutuksiin, jonka korjaava vaikutus ylivelkaantuneen velallisen taloudelliseen tilaan on esitysluonnoksenkin mukaan varmempi. Kuluttajaliitto katsoo, että eri maksukyvyttömyysmenettelyjen toimivuutta ja sääntelyn muutostarpeiden arviointia on jatkettava, ja ohjausta talous- ja velkaneuvontaan sekä ulosottovelallisten tietoisuutta velkajärjestelystä ja ohjausta velkajärjestelyyn tulee vahvistaa.

Esitysluonnoksen vaikutusarvioissa todetaan, että kuluttajaluottojen lyhentämisestä tehdyt mallinnukset eivät anna kattavaa kuvaa ehdotettavan menettelyn vaikutuksista velallisten kokonaistilanteeseen. Kuluttajaliitto pitää tärkeänä, että ehdotettavaan määräaikaiseen kokeiluun yhdistetään kohdennusjärjestyksen muutoksen vaikutusten arviointi lain voimassaolon aikana, jolloin vaikutuksia on mahdollista arvioida ennakoarviointia laajemmin ennen kokeilun päättymistä.

Lausuntonne muutosehdotuksen kohdentamisesta kuluttajaluottoihin.

-

Lausuntonne varojen kohdentamisjärjestyksen muuttamisen alkamisen edellytyksistä (kuluttajaluoton perimiseksi ollut vuoden aikana vähintään 9 kuukauden ajan voimassa toistuvaistulon ulosmittaus tai maksusuunnitelma, josta tulleet kertymät ovat lyhentäneet vain saatavan korkoa).

-

Lausuntonne varojen kohdentamiseen ehdotettujen muutosten vaikutuksesta velallisten ja velkojien asemaan. Arvioitko ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei ole tunnistettu?

-

Lausuntonne varojen kohdentamista koskevan lain voimassaoloajasta.

-

2. Etäosallistuminen ja videotallenteen tekeminen

Lausuntonne etäosallistumista toimituksiin ja ulosottoselvitykseen koskevista ehdotuksista.

-

Lausuntonne videotallenteen tekemistä ja säilytysaikaa koskevasta ehdotuksesta.

-

3. Muut ulosottokaaren muutokset

Lausuntonne muista ulosottokaareen ehdotetuista muutoksista.

-

Kuosa Viivi
Kuluttajaliitto ry, Konsumentförbundet rf